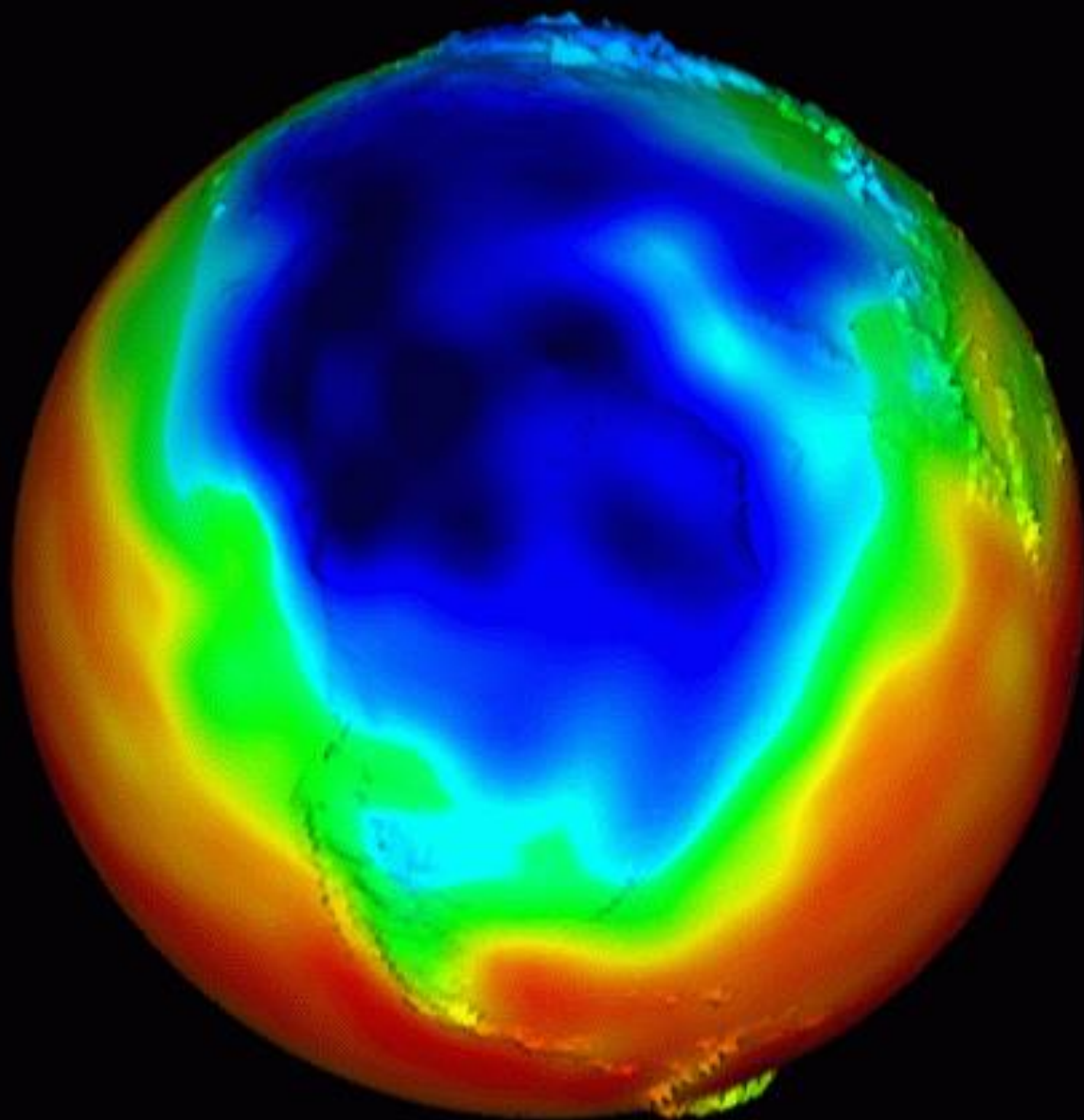

Tepłota a její měření

degree_C

Celsiova stupnice

• *Anders Celsius* (1701–1744)

základní body:

bod mrazu

0° C

bod varu vody

100° C

(za normálního tlaku)

Kelvinova stupnice

- *William Thomson (1824–1907),
od r. 1892 lord Kelvin*

základní body:

absolutní nula **0 K**

trojný bod vody
273,16 K

Fahrenheitova stupnice

• *Daniel G. Fahrenheit*
(1686–1736),

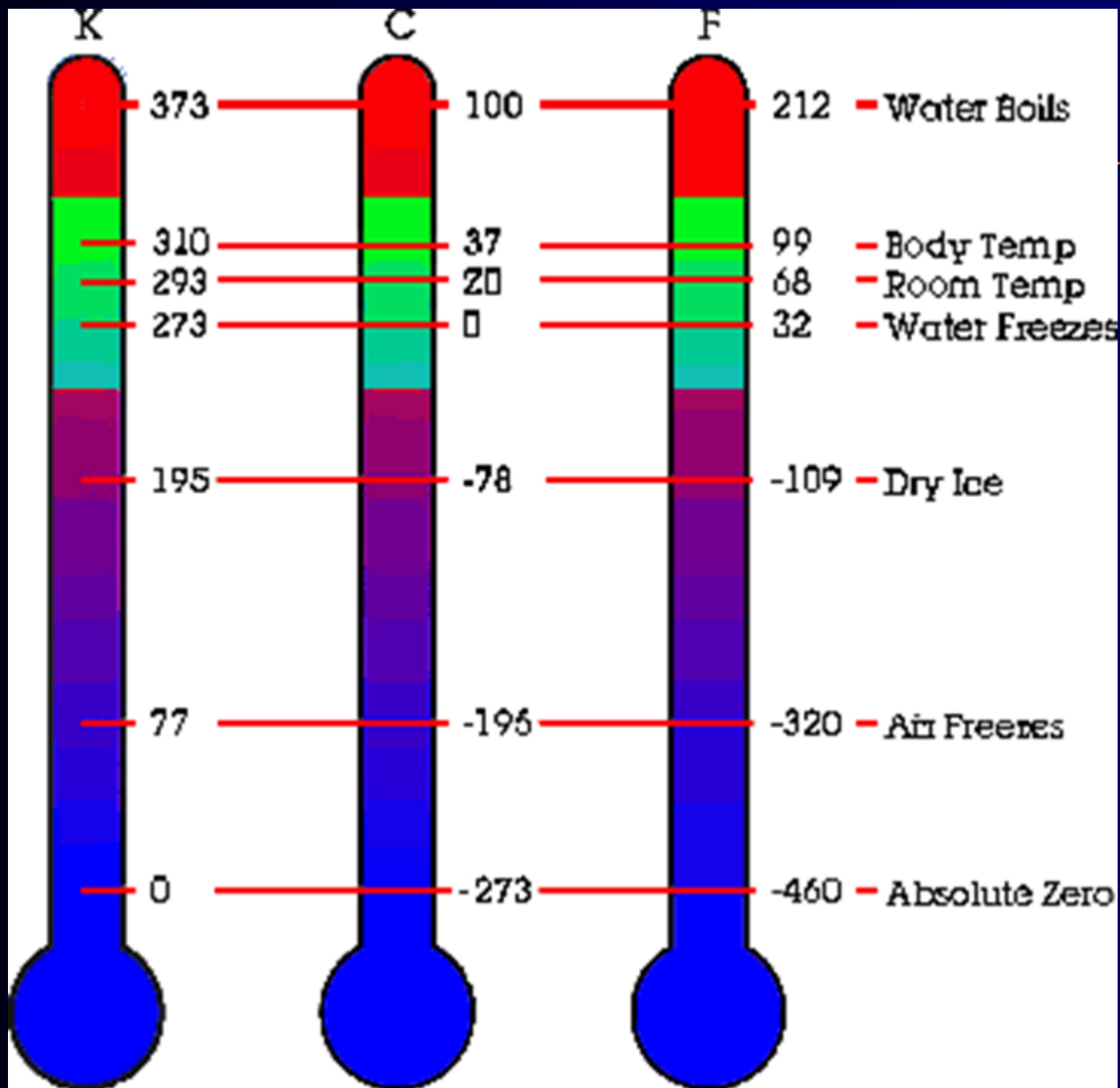
3 základní body:

*teplota tání směsi ledu
a kuchyňské soli **0° F**

*teplota tání ledu **32° F**

*teplota zdravého lidského těla **96° F**

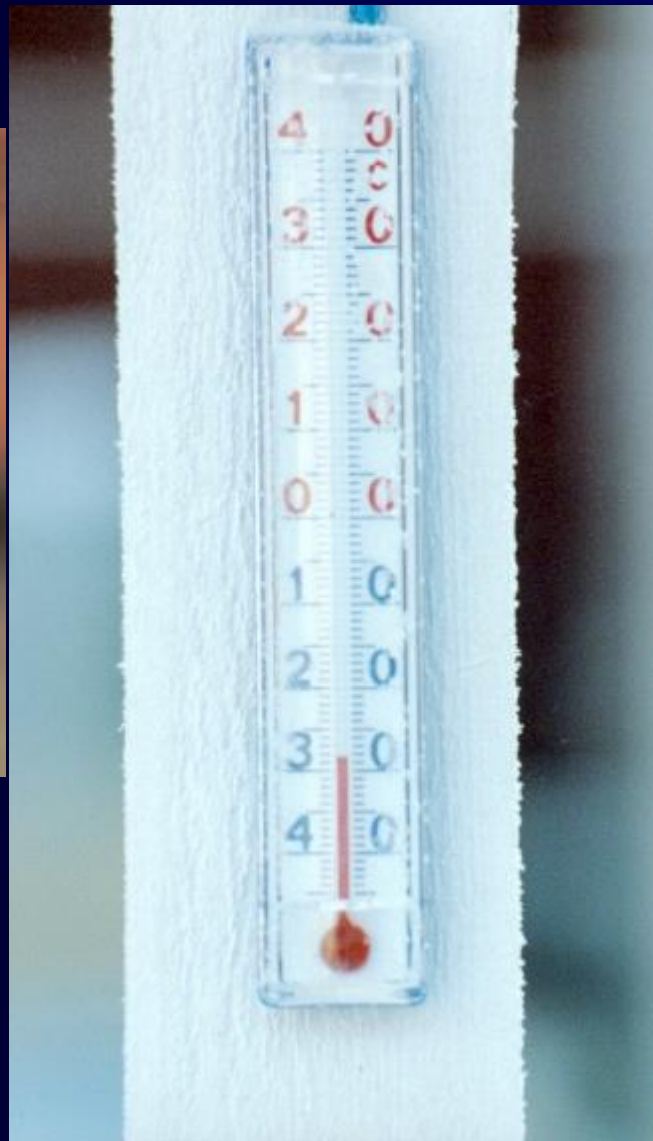

Měření teploty

- Klementinum
(od r. 1775)
- teplotní rekordy
- záznam teploty více než dvě století ve stejný čas

Teploměry

Rozdělení teploměrů:

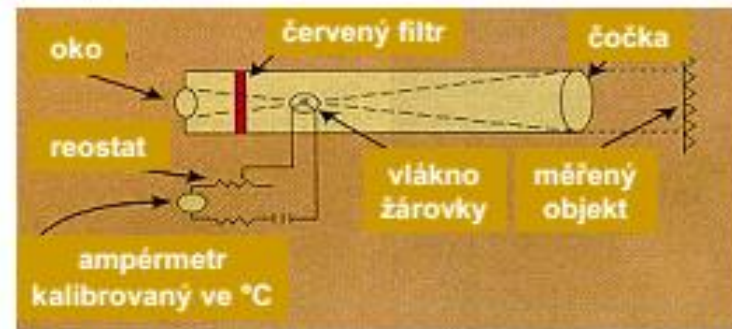
- oblast běžných teplot
- teploměry dilatační
- tlakové
- skupenské
- odporové
- termoelektrické
- speciální

- oblast vysokých teplot
- pyrometry - radiální
- optické

Jasový pyrometr:

Měřicí rozsah těchto pyrometrů je 700 °C až 2300 °C

- oblast nízkých teplot

kryogenní technika

héliové teploměry (cejchování) - měření změn tlaku

parní teploměry (změna tlaku syté páry)

odporové teploměry (polovodivé: germaniová čidla až do desítek mK)

magnetické vlastnosti látek (susceptibilita)

radioaktivní metody

Roztažnost těles

- **Délková teplotní roztažnost:**

$$l = l_1 + \Delta l = l_1 + l_1 \cdot \alpha \cdot \Delta t = l_1 \cdot (1 + \alpha \cdot \Delta t)$$

kde α je teplotní součinitel délkové roztažnosti.

- **Objemová teplotní roztažnost:**

$$V = V_1 \cdot (1 + \beta \cdot \Delta t)$$

kde β je asi 3α – teplotní objemový součinitel roztažnosti.